

Bilag 2: Modeller for en borgersamling eller et borgerråd i relation til Klima- og Energipolitikken

Dette bilag indeholder forslag til tre modeller og en kort opsamling af eksempler fra andre kommuner. Til sidst er der givet et resumé af kommissoriet for Svendborg Kommunes Grønne Råd med det formål at have snitflader til dette råd for øje.

Model 1a: Borgersamling om grøn transport

Emne	Beskrivelse
Formål	Konkrete handlinger for CO ₂ -reduktion inden for grøn transport kan kvalificeres af medvirken fra kommunens borgere, da de har indflydelse på vores samlede adfærd og handlemuligheder. Formålet med borgersamlingen er at komme med forslag til konkrete handlinger for CO ₂ -reduktion, som borgerne finder, er realistiske at handle på.
Mandat	Borgersamlingen er rådgivende for Klima- og Energipolitikken eller Klimahandleplanens politiske styregruppe Miljø- og Naturudvalget
Leverance	Borgersamlingen udarbejder et inspirationskatalog og/eller en kort film der offentliggøres med forslag til konkrete handlinger inden for privat og kollektiv transport. Kataloget præsenteres på et temamøde for Miljø- og Naturudvalget/Byrådet. Første møde med ekspertdeltagelse optages og gøres offentlig tilgængelig
Sammensætning og nedsættelse	50 repræsentative og tilfældigt udvalgte borgere med bopæl i Svendborg Kommune. Borgersamlingen bliver etableret ved først i samarbejde med en ekstern rådgiver at opstille relevante kriterier med afsæt i det valgte emne. Det kan være køn, alder, bopæl, transportmønstre og indkomst m.m. Herefter udvælges en gruppe repræsentative deltagere enten, eksempelvis ved invitation til en repræsentativ stikprøve af borgere.
Periode	Borgersamlingen mødes fx 3 gange, hvor første gang er en introduktion til emnet med oplæg fra udvalgte eksperter. Borgersamlingen afleverer dets anbefalinger indenfor et halvt år.
Betjening	Udvælgelse og facilitering af borgersamlingen sker med bistand fra en ekstern rådgiver med erfaring fra borgerinddragelse. Borgersamlingen bliver sekretariatsbetjent af den eksterne rådgiver.
Fordele	På transportområdet er der store reduktioner at hente. Udledninger kommer fra vejtrafik, tog og færger m.m. I forhold til vejtrafikken som er den største kilde til CO ₂ -udledning, så udgør privatbilisme langt den største andel. Konkrete handlinger for reduktion af udledningen kan derfor kun ske ved en aktiv medvirken fra kommunens borgere. Emnet vurderes velegnet for en borgersamling, da det er konkret, afgrænset og relaterbart. Det afgrænsede emne gør, at der ikke umiddelbart er overlap til arbejdet i Det Grønne Råd.
Ulemper	Deltagelse i borgersamlingen er tidskrævende for de frivillige deltagere. Repræsentationen er sårbar i forhold til om de adspurgte vil deltage. Resultatet er helt afhængigt af engagement fra de udvalgte deltagere

Økonomi	Udgifter til ekstern rådgiver og ekspertoplæg er <u>anslået</u> til 500.000 kr. Der kan være mer-omkostninger til den eksterne sekretariatsbetjening alt efter omfanget af opgaven. Derudover vil administrationen skulle bidrage med et halvt årsværk til udbud af opgaven, rådgiverstyring samt løbende dokumentation, kommunikation og politiske sagsbehandling.
Evaluerings	På baggrund af en evaluering blandt deltagerne på det sidste møde udarbejder den eksterne rådgiver et kort notat med erfaringer og anbefalinger til eventuelle fremtidige borgersamlinger. Evalueringen fremlægges for det tilhørende politiske fagudvalg og vil danne grundlag for beslutning om hvorvidt metoden skal anvendes fremover.
Referencer	https://www.odense.dk/politik/politikker-og-visioner/velfaerd/loesning/odense-borgerraad https://www.borgersamlingalbertslund.dk/om-borgersamlingen

Model 1b: Borgersamling om planlægning af sol- og vindenergi i et lokalt afgrænset område

Emne	Beskrivelse
Formål	Borgersamlingen skal med udgangspunkt i Klima- og Energipolitikken samt en konkret ansøgning om opstilling af et vedvarende energianlæg i et givent geografisk område komme med input til at kvalificere den politiske beslutningsproces
Mandat	Rådgivende for det/de behandlende politiske udvalg
Leverance	Et notat, fremlæggelse eller lignende der f.eks. kan belyse: <ul style="list-style-type: none"> Forslag eller tiltag der kan fremme borgernes interesse for anlægget Ønsker til viden der kan kvalificere det politiske beslutningsgrundlag Belyse hvilke barrierer der er for opstilling af energianlægget og hvilke tiltag der kan fjerne eller mindske barrierer. Hvordan og hvilke borgere der kan/skal inddrages i den videre politiske beslutningsproces
Sammensætning og nedsættelse	20 repræsentative og tilfældigt udvalgte borgere i en radius af XXX km fra opstillingsområdet eller et andet kriterium
Tidspunkt for nedsættelse og periode	Så tidligt som muligt i ansøgningsprocessen. Mødes f.eks. 3 gange hvor første gang er vidensopbygning om projektet via uvildig rådgiver eller ekspert. Borgersamlingen varer i op til et halvt år.
Betjening	Ekstern uvildig rådgiver (ikke ansøgers rådgiver)
Fordele	Berørte borgere bliver inddraget tidligt i beslutningsprocessen. Modstand mod projektet kan i bedste fald nedbringes, kvalificeres eller der kan findes bedre alternative løsninger eller tilpasninger. Det afgrænsede emne gør, at der ikke umiddelbart er overlap til arbejdet i Det Grønne Råd
Ulemper	Borgersamlingen kan blive udsat for kritik fra borgere der ikke har deltaget
Økonomi	Udgifter til ekstern rådgiver og ekspertoplæg er <u>anslået</u> til 500.000 kr. Der kan være mer-omkostninger til den eksterne sekretariatsbetjening alt efter omfanget af opgaven. Derudover vil administrationen skulle bidrage med et halvt årsværk til udbud af opgaven, rådgiverstyring samt løbende dokumentation, kommunikation og politiske sagsbehandling
Evaluerings	Borgersamlingen evaluerer proces og værdi m.m. første gang ved den sidste samling og evt. igen efter endt politisk stillingtagen. Evalueringen fremlægges for det tilhørende politiske fagudvalg og vil danne grundlag for beslutning om hvorvidt metoden skal anvendes fremover.

Model 2: Borgerråd for bæredygtighed og klima

Emne	Beskrivelse
Formål	Rådet skal bidrage til implementering af den vedtagne Klima- og energipolitik og Bæredygtighedsstrategien samt fra medio 2022 den kommende klimahandleplan. Rådet har til formål at styrke samarbejdet omkring klima- og energiløsninger mellem politikere, borgere, erhvervsliv og de videninstitutioner, der ligger i kommunen. Det skal give inspiration til og kvalificere implementeringen af klimaindsatsen. Rådet arbejder med temaer og generelle problemstillinger, hvorfor det ikke behandler enkeltsager eller -ansøgninger.
Mandat	Rådet er rådgivende for det/de tilhørende politiske fagudvalg og har ikke selvstændig beslutningskompetence
Leverance	Rådet skal give inspiration til Svendborg Kommunens bæredygtigheds- og klimaindsats og kan stille forslag til det faglige udvalg. Rådet følger og drøfter de politisk vedtagne mål og indsatser, og kan på baggrund heraf give råd og udtalelser til det faglige udvalg.
Sammensætning og nedsættelse	Rådet har f.eks. 15 medlemmer <u>uden</u> politisk deltagelse. Udvælgelsen sker ud fra kriterier fastlagt i kommissoriet. Det kan f.eks. være en sammensætning ud fra borgerrepræsentanter fra forskellige lokalområder, erhverv- og fagområder, viden-, uddannelses- og interesseorganisationer m.m.
Periode	Rådet nedsættes første gang for en forsøgsperiode på 1 år. På baggrund af en positiv evaluering kan det forlænges eller fremover nedsættes for en hel byrådsperiode.
Betjening	Rådet bliver sekretariatsbetjent af en ekstern rådgiver.
Fordele	Rådet arbejder efter armslængdeprincippet Rådet kan ud fra hvert medlems ståsted bidrage til at kvalificere de politiske beslutninger.
Ulemper	Da rådet skal arbejde med en stor portefølje af emner, kan det være krævende for deltagerne at sætte sig ind i hele fagområdet.
Økonomi	Udgifter til ekstern rådgiver og ekspertoplæg er <u>anslået</u> til 500.000 kr. Der kan være meromkostninger til den eksterne sekretariatsbetjening alt efter omfanget af opgaven. Derudover vil administrationen skulle bidrage med et halvt årsværk til udbud af opgaven, rådgiverstyring samt løbende dokumentation, kommunikation og politiske sagsbehandling.
Evaluerings	Rådet udarbejder en evaluering ved afslutningen af forsøgsperioden som danner grundlag for beslutning om hvorvidt rådet skal fortsætte, ændre kommissorium eller nedlægges
Referencer	Se afsnit 4

Eksempler fra andre kommuner

Flere kommuner har erfaringer med borgersamlinger eller klima- eller bæredygtighedsråd. I tabellen er samlet nogle eksempler.

Kommune	Navn	Formål	Sammensætning	Reference og kommentar
Albertslund Kommune	Borgersamling	Drøfter et udvalgt, komplekst spørgsmål, som Kommunalbestyrelsen ønsker hjælp til at besvare.	36 tilfældigt udvalgte borgere som mødes 6 gange for hvert emne	<p>https://borgersamling.albertslund.dk/</p> <p>https://www.borgersamlingalbertslund.dk/om-borgersamlingen</p> <p>Borgerne får i forløbet viden om emnet og afleverer til slut en anbefaling. Demokratirådgiverne fra We Do Democracy driver borgersamlingen, og sikrer et "armslængdeprincip". Analysebureauet Analyse & Tal stod for udvælgelsen af borgere.</p> <p>Minder i opbygning og metode om Odense Kommunes borgersamling om velfærdsudvikling og Regeringens Borgerting på Klimaområdet (faciliteret af Teknologirådet), se https://www.odense.dk/politik/politikker-og-visioner/velfaerd/loesning/odense-borgerraad</p> <p>https://kefm.dk/klima-og-vejr/borgertinget-</p>
Frederikssund Kommune	Klimarådet i Frederikssund Kommune	Klimarådet er et rådgivende organ, der giver inspiration til og kvalificerer Frederikssund Kommunes klimaindsats	Klimarådet består af op til 22 medlemmer, som alle har bred ekspertise indenfor energi, produktion, landbrug, miljø/natur, erhverv og økonomi. Teknisk Udvalg vælger for en 4-årig periode, hvilke organisationer, virksomheder og foreninger, der skal være repræsenteret i rådet. De enkelte organisationer og foreninger besætter selv pladserne. To medlemmer er fra Teknisk Udvalg	<p>https://www.frederikssund.dk/Politik/Udvalg-raad-og-naevn/klimaraadet</p> <p>Klimarådet følger den kommunale valgperiode og er forankret til Frederikssund Byråd og kommune via Teknisk Udvalg og forvaltningen.</p> <p>Der er planer om at oprette et Ungeklimaråd i kommunen</p>

Fredensborg Kommune	Klimarådet i Fredensborg Kommune	Formålet med Klimarådet er at styrke samarbejdet mellem borgerne, erhvervslivet og kommunen om klimaindsatsen og den grønne omstilling i kommunen	1 rep. fra hvert parti i Byrådet, 2 fra undervisning, 4 fra erhvervslivet, 5 fra foreninger, 1 fra fagbevægelsen, 1 fra vandløbslaug, 2 borgere og 1-2 eksperter	https://www.fredensborg.dk/politik/raad-og-andre-udvalg/klimaraadet Nyt rådgivende råd fra dec. 2020. Rådet følger valgperioden. Mødes 2-4 gange årligt
Roskilde Kommune	Roskilde Kommunes Klimaråd	Klimarådet skal styrke samarbejdet omkring klima- og energiløsninger mellem kommune, erhvervsliv og de vidende institutioner, der ligger i kommunen.	Rådet har 14 medlemmer: 4 byrådsmedlemmer heraf formand og næstformand for Klima- og Miljøudvalget, 3 faglige ressourcepersoner, 2 rep. fra erhvervslivet, 2 borgere, 3 lokale aktører	https://roskilde.dk/da-dk/demokrati-og-indflydelse/andre-udvalg-rad-og-naevn/roskilde-kommunes-klimarad/ Rådet er rådgivende for Klima- og Miljøudvalget, og det kan stille forslag til udvalget. Udpeget for en 4-årig periode (2018-2021). Klimarådet rådgiver Klima- og Miljøudvalget om anvendelse af kommunens Klimafond på 200.000 kr. årligt.

Eksempler på borgersamlinger og råd i danske kommuner

Svendborg Kommunes Grønne Råd

Med det formål at undgå overlap til Svendborgs Grønne Råd for øje er her et resumé af rådets kommissorium. Læs eventuelt mere her: <https://www.svendborg.dk/om-politik/andre-udvalg-raad-og-naevn/raad>.

Det Grønne Råd i Svendborg Kommune er et forum for dialog og samarbejde mellem interesseorganisationer og –foreninger, institutioner samt kommunens politikere og administration om spørgsmål vedrørende natur, miljø, friluftsliv og planlægning i det åbne land. Rådet opbygges og anvendes som et rådgivende organ, der kan inddrages i kommunens arbejde inden for natur, miljø og fysisk planlægning.

Emner, der kan behandles af Det Grønne Råd:

- Naturforvaltning • Naturpleje • Naturgenopretning • Input til vand- og naturplaner • Grønne partnerskaber • Agenda 21 • Kommuneplan og planlægning primært i det åbne land • Skovrejsning • Formidling og adgang til naturen • Friluftsliv • Biodiversitet

Det Grønne Råd nedsættes af Svendborg Kommune, og sammensættes med repræsentanter for lokale organisationer, foreninger og institutioner samt repræsentanter for kommunens politiske udvalg og administration.

Bæredygtighed er et element i mange af de emner som Det Grønne Råd beskæftiger sig med. Klima er ikke nævnt eksplicit i kommissoriet. Men de fleste emner f.eks. grønne partnerskaber, Agenda 21 og skovrejsning kan indeholde indsatser der bidrager til klimaindsatsen.

Referencer

Reference til "Hvad er en borgersamling" fra referat fra TEU-møde den 11. marts 2021
<https://borgersamling.dk/>

Klima- og Energipolitik - Målsætninger og indsatsområder 2020-2025, December 2019

Bæredygtighedsstrategi version 1.0, Inklusiv lokal Agenda 21 og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, Januar 2020